

Om te achterhalen of iemand over waarlijk uitzonderlijke karaktereigenschappen beschikt, moet je het geluk hebben om zijn doen en laten vele jaren te kunnen volgen. Als zijn daden verstuken blijken van enig egoïsme, als het onderliggende ideaal getuigt van een edelmoedigheid zonder weerga, als het volkomen duidelijk is dat er geen enkele beloning wordt verwacht en er bovendien tastbare sporen op de wereld zijn achtergebleven van al dat werk, dan staat men zonder enige twijfel voor een onvergetelijk karakter.

Ongeveer veertig jaar geleden maakte ik een

lange voettocht door een erg oude streek van de Alpen die uitloopt in de Provence, een hoogvlakte die volkomen onbekend is bij toeristen.

In het zuidoosten en zuiden wordt deze landstreek begrensd door de middenloop van de Durance tussen Sisteron en Mirabeau, in het noorden door de bovenloop van de Drôme, vanaf de bron tot aan Die, en in het westen door de vlaktes van de Comtat Venaissin en de uitlopers van de Mont Ventoux. De streek beslaat de hele noordelijke helft van het departement Basses-Alpes, het zuiden van de Drôme en een kleine enclave van de Vaucluse.

Toen ik mijn lange trektocht door die verlatenheid ondernam, bestond het landschap uit dorre, eentonige ruigtes op een hoogte van ongeveer 1200 tot 1300 meter. Er groeide enkel wilde lavendel.

Ik trok dwars door de streek en na drie dagen wandelen bevond ik mij in een volkomen de-

solaat gebied. Ik kampeerde naast het skelet van een verlaten dorp. Sinds de avond ervoor had ik geen water meer en ik moest het zien te vinden. De opeengepakte huizen lagen in puin en leken op een oud wespennest; ze deden vermoeden dat er ooit wel een bron of waterput moest zijn geweest. Er was inderdaad een bron, maar die stond droog. De vijf of zes huizen zonder dak, door weer en wind aangevreten, en het kapelletje met ingestorte klokkentoren stonden erbij zoals huizen en kapelletjes dat doen in levende dorpen, maar hier was ieder spoor van leven verdwenen.

Het was een mooie, zonnige avond in juni, maar de wind waaide over die onherbergzame hoogte met een meedogenloze kracht. Hij gromde in de karkassen van de huizen, zoals een wild beest dat gestoord werd in zijn maal.

Ik moest mijn kamp opbreken. Na vijf uur lopen had ik nog steeds geen water en niks deed

me hopen dat ik het snel zou vinden. Overal dezelfde droogte, overal dezelfde dorre grassen. In de verte ontwaarde ik opeens een kleine zwarte gestalte, rechtop. Ik dacht eerst dat het de stam van een eenzame boom was, maar ging er toch op af. Het bleek een herder te zijn. Bij hem lag een dertigtal schapen op de hete aarde te rusten.

Hij liet mij van zijn veldfles drinken en nam me even later mee naar zijn schaapskooi, die in een glooiing van de hoogvlakte lag. Zijn heerlijke water putte hij uit een natuurlijke, diepe schacht, waarboven hij een eenvoudige lier had geplaatst.

Hij was een man van weinig woorden. Dat is wel vaker het geval bij eenzame zielen, maar je voelde dat hij vol rustig zelfvertrouwen was. Dat was best opmerkelijk gezien de barre omgeving. Hij woonde niet in een hutje, maar in een echt huis van steen waaraan je goed kon zien dat hij de ruïne die hij ooit had aangetroffen helemaal

zelf had opgekalefaterd. Zijn dak was stevig en waterdicht. De wind die ertegen beukte maakte op de dakpannen het geluid van de zee op het strand. Zijn huishouden was op orde. De vaat was gedaan, de houten vloer geveegd, het geweer ingevet. Op het vuur pruttelde de soep. Het viel me ook op dat hij fris geschoren was. Zijn knopen zaten stevig aan zijn jasje genaaid en zijn kleren waren met zoveel zorg hersteld dat je de retouches nauwelijks opmerkte.

Hij deelde zijn soep met mij en toen ik hem na afloop mijn buideltje tabak aanbood, zei hij dat hij niet rookte. Zijn hond was al even zwijgzaam als hij, een braaf beest zonder een greintje kwaad.

Het was voor hem meteen duidelijk dat ik daar de nacht zou doorbrengen; het volgende dorp lag immers nog steeds op meer dan anderhalve dag loopafstand. Bovendien kende ik de schaarse dorpjes in deze streken maar al te goed. Er zijn er

maar vier of vijf, ze liggen ver uiteen op de flanken van de hoogvlakte, in hakhoutbossen van witte eik, helemaal op het eind van de karrenwegen.

Die dorpen worden bewoond door houthakkers die houtskool branden. Het leven is er weerbarstig. De families wonen dicht opeen in een klimaat dat zowel 's zomers als 's winters buitengewoon guur is, wat hun egoïsme alleen maar aanzwengelt. Hun onophoudelijk verlangen om aan de plek te ontsnappen leidt tot buitenissige eierzucht.

De mannen brengen hun houtskool met vrachtwagens naar de stad en keren dan weer terug. Zelfs de sterkste karakters kraken onder dat eeuwige dubbelleven. De vrouwen koesteren wrok. Over alles is er na-ijver, over de verkoop van houtskool, over het bankje in de kerk, over de deugden die onderling strijden, over de zondes die onderling strijden en over de algehe-

le strijd van deugden en zondes samen, zonder einde. En boven hen werkt de al even eindeloze wind op ieders zenuwen. Er zijn epidemieën aan zelfmoorden en talrijke gevallen van waanzin, meestal met dodelijke afloop.

De herder die niet rookte ging een tasje halen en schudde een hoop eikels op tafel. Hij begon ze een voor een met veel aandacht te bekijken en scheidde de goede van de slechte. Ik rookte mijn pijp en vroeg of ik hem kon helpen. Hij zei me dat het zijn werk was. En inderdaad, toen ik zag met hoeveel zorg hij deze taak vervulde, drong ik niet aan. Dat was het enige gesprek dat we voerden. Toen hij een flinke hoop goede eikels had, telde hij ze per groepjes van tien. Daarbij gooide hij vruchten weg die te klein waren of lichte barstjes vertoonden, want hij bekeek ze van heel nabij. Pas toen er honderd perfecte eikels voor hem op tafel lagen, hield hij op en gingen we slapen.